

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 31^{ΗΣ} ΜΑΪΟΥ 1945

ΠΡΟΕΔΡΙΑ Γ. ΜΠΑΛΗ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Τὸν Γραμματέα τῶν Πρακτικῶν κ. Σ. Κουγέα^ν ἀσθενοῦντα ἀναπληροῖ ὁ Γραμματεὺς τῆς Β' τάξεως κ. **Ἰ. Καλιτσουνάκης**.

ΠΛΗΡΩΣΙΣ ΕΔΡΩΝ

Ἀποφασίζεται ἡ πλήρωσις μιᾶς ἑδρας τῶν Φυσιχοῖστορικῶν ἐπιστημῶν, μιᾶς τῶν Ἐφηρμοσμένων Θετικῶν ἐπιστημῶν, καὶ μιᾶς τῶν Ἱατρικῶν ἐπιστημῶν. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐτάχθη μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 15ης Ἰουνίου 1945.

ΕΚΛΟΓΗ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Ὁ κ. **Γεώργιος Κοσμετάτος** ἐξελέγη τακτικὸν μέλος ἐν τῇ τάξει τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ κ. **Ν. Βέης** καταθέτει τὸν πρό τινος δημοσιευθέντα τόμον τοῦ κ. Γρηγορίου Ξενοπούλου «*Ἀθανασία καὶ ἄλλα εἴκοσι τέσσαρα διηγήματα*» καὶ λέγει:

Ἔχω τὴν τιμὴν καὶ τὴν χαρὰν νὰ παρουσιάσω κατὰ δύναμιν ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας ἡμῶν τὴν νέαν συλλογὴν εἰκοσιπέντε διηγημάτων τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου καὶ συναδέλφου κ. Γρηγορίου Ξενοπούλου. «*Ἀθανασία*» ἐπιγράφεται ἡ νέα συλλογὴ, λοιπὸν ἰδέ, λαβὲ καὶ ἀνάγνωθι. Ἀληθῶς γλαῦκας εἰς Ἀθηνᾶς θὰ ἐκόμιζον, ἐὰν ἤθελον τώρα νὰ διαγράψω τὰς λαμπρὰς λογοτεχνικὰς κατακτήσεις τοῦ σεβαστοῦ συναδέλφου, μάλιστα ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀφηγηματικὸν ἔντεχνον λόγον. Ὀλίγοι λογοτέχναι ἔχουν τόσον ἀναγνωσθῇ καὶ ἀγαπηθῇ ὅσον ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος. Καὶ πολλοὺς ἐξ ἡμῶν, ἐκ τοῦ σώματος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καὶ τὴν

ταπεινότητά μου τὰ διηγήματα τοῦ Γρηγορίου Ξενοπούλου πολλαπλῶς ἐδίδαξαν κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ εὐφραίνουν περισσότερον κατὰ τὸ γῆρας¹.

Διὰ τῆς νέας συλλογῆς ὁ Ζακύνθιος λογοτέχνης ἐπεκτείνει σημαντικῶς τὰς κατακτήσεις του ἐπὶ τῆς πλουσίας περιοχῆς τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας καὶ διατηρεῖ ἀκμαίᾳς κ' ἔτι πλέον προηγμένας τὰς γνωστὰς συγγραφικὰς ἀρετὰς του: τὴν χάριν, τὴν δροσερότητα τοῦ ὕφους, τὴν ζωηρὰν περιγραφὴν, τὴν ἀνάγλυφον φράσιν, ἀκόμη τὴν ὁμαλὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, ἡ ὁποία οὐδόλως ξενίζει καὶ τὸν συντηρικώτατον ἀναγνώστην. Ὁ σεβαστὸς φίλος μου, ἀφορμώμενος, ἐκ τῆς καθαρνούσης ἐξελικτικῆς, πρὸ πολλοῦ ἔφθασεν εἰς τὴν δημοτικὴν. Πρβλ. τὸ παλαιὸν τοῦ συγγραφέως διήγημα «*Μαργαρίτα Στέφα*» πρὸς τὸν «*Κόκκινον βράχον*», τὸν «*Κακὸν δρόμον*» καὶ ἄλλα νεώτερα ἔργα αὐτοῦ.

Ὁ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἀθανασία*» τόμος, περισσότερον παντὸς ἄλλου, φανε-
ρῶνει τὴν πολὺπλευρον προσωπικότητα τοῦ Γρ. Ξενοπούλου, ὁ ὁποῖος αἰχμαλωτίζει πάντοτε τοῦ ἀναγνώστου τὸ ἐνδιαφέρον μὲ δεξιότητα, ἡ ὁποία σπανίως ἀπαντᾷ ἐν τῇ νεωτέρᾳ λογοτεχνίᾳ ἡμῶν. «Τὸ διήγημα πρέπει — γράφει ὁ συγγραφεὺς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τόμου — νὰ τὸ διαβάξης μιὰ φορὰ καὶ νὰ τὸ θυμᾷσαι γιὰ πάντα»· πρβλ. ἐκ τῆς Ξενοπουλικῆς παραγωγῆς τὴν «*Ἀναθρεφτή*», τοὺς «*Κελαϊδισμούς*», τὴν «*Γάτα τοῦ παπᾶ*», ἵνα περιορισθῶ μόνον εἰς τὰ τρία ταῦτα ἀριστουργήματα. Χωρὶς νὰ εἶμαι προφήτης λέγω, ὅτι ἡ «*Ἀθανασία*» τοῦ Γρ. Ξενοπούλου θὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν μακροβιότητα, εἰς τὴν ἀθανασίαν τοῦ συγγραφέως. Τὸ περιεχόμενον τοῦ νέου τόμου εἶναι ἐξαιρετικῶς φυσικόν, αὐθόρμητον, προσιτὸν πρὸς πάντας, εἶναι κλασσικόν. «*Ὁ ἄνθρωπος κ' ἡ μηχανή*» εἶναι κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην τὸ ἄριστον διήγημα τοῦ τόμου τούτου. Ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἔκοψε τὸ χέρι ἡ μηχανή καὶ μὲ τὴν ἐξοικείωσιν καὶ τὴν τεχνικὴν συμπλήρωσιν κατανικᾷ τὴν ἔλλειψίν του, μένει διὰ τὸν ἀναγνώστην μορφὴ ἀλησμόνητος, διότι παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν φαινομενικότητα ὑπάρχει τὸ ψυχολογικὸν βάθος πάντοτε διακριτικὸν στοιχεῖον τῆς τέχνης τοῦ Ξενοπούλου. Τὸ ψυχολογικὸν βάθος προσδίδει εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ζακυνθinoῦ λογοτέχνου ποιητικὴν προέκτασιν. Ἀλλ' ὅμως παρὰ τὴν ποιητικὴν προέκτασιν τὸ ἔργον εἶναι καθ' ὅλον ἀρχιτεκτονικῶς τέλειον, ὥστε νὰ διαφαίνεται τὸ ἄρτιον τῆς συλλήψεως. Ἡ ἐκτέλεσις οὐδέποτε προδίδει τὴν ὑπόθεσιν, ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἄλλων νεοελλήνων συγγραφέων.

Ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος γνωρίζει ἐντέχνως νὰ ὀλοκληρώσῃ τοὺς ἥρωας του εἰς μίαν λογικὴν ἀποκρυστάλλωσιν καὶ γνωρίζει νὰ ἐμφανίσῃ αὐτοὺς ὡς συνεπεῖς τύπους, πότε ὡς σπανίους χαρακτῆρας, πότε ὡς οἰκείας μορφάς, τῶν ὁποίων βροῖθουν

¹ Πρβλ. ΝΙΚΟΝ Α. ΒΕΗΝ (BEES), «Ὁ [Γρ.] Ξενόπουλος καὶ τὰ Παναθήναια», περ. «*Ἰόνιος Ἀρθολογία*», τόμ. ΙΓ' (1939) ἀριθ 126, σ. 110 - 120.

τὰ δημοτολόγια καὶ οἱ στρατολογικοὶ κατάλογοι, μάλιστα δὲ τὰ πλήθη τῶν συνανθρώπων, πρὸς τοὺς ὁποίους καθ' ἡμέραν διαγκωνιζόμεθα. Ὅρθῳς εἶπεν ὁ φίλος Μαρίνος Σιγοῦρος, «ὅτι τὰ διηγήματα τοῦ Ξενοπούλου, σχεδὸν ἀνεξαιρέτως, εἶναι ἀδιάκοπος ἐναλλαγὴ προσωπειῶν καὶ συγχρόνως περίγραμμα ἀνακνυμένων μορφῶν, πάντοτε τὸ ἴδιον, ἀλλὰ καὶ πάντοτε διαφορετικόν». Εἶναι ἡ αἰωνία γενεὰ τῶν γνωστῶν, ἀλλὰ καὶ προβληματικῶν ἀνθρώπων.

Τὴν ἀφήγησιν τῶν Ξενοπουλικῶν διηγημάτων χαρακτηρίζει μεμετρημένη συγκράτησις, ἐν ᾗ τὰ μυθιστορήματα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως χαρακτηρίζει οὐχὶ σπανίως ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπει τὴν ψυχολογικὴν πλοκὴν τῶν ἐπεισοδίων.

Ἡ «Ἀθανασία», «Ἐνα κορίτσι πὺν κάτω τοῦ ἔλειπε», «Τὸ φαλιμέντο», «Ἡ γυναῖκα τοῦ ἀντρεωμένου», τὰ «κοντραμπάντα», «Ἡ κόκλα τῆς ρύφης», «Ἐρμίνα τὸ πουλημένο κορμί», «ἡ Φανερωμένη», «Ὁ τύπος κ' ἡ οὐσία», «Μιὰ λέξη», «Ἀπορπισμένη» εἶναι τὰ τμήματα ἐκεῖνα τοῦ προσφάτου τόμου, καθ' ὃ ὁ σεβαστὸς Ἀκαδημαῖκός ἀποδίδει τὴν βαθυτέραν ψυχρὴν σύνθεσιν τοῦ Ζακυνθίου λαοῦ· τοῦ ἰδιορρυθμοῦ τούτου λαοῦ τὸν κύριον χαρακτῆρα συναποτελοῦσι τρεῖς ἐπιδράσεις: ἡ ἀπωτέρα Εὐρωπαϊκὴ, ἡ ἐγγυτέρα Πελοποννησιακὴ, καὶ ἡ παλαιότερα Κρητικὴ. Τὸ ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς ἀκμῆς, τὸ ἐνσαρκούμενον εἰς τύπους ἀντιπροσωπευτικούς, εἰς τύπους ἀριστοκρατικούς, ἀστικούς, μικροαστικούς, ἐπαγγελματικούς, ἀγροτικούς. Τοὺς Ζακυνθίους τούτους τύπους ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος μεταφέρει ἐπιτυχῶς ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς εἰς τὴν στατικὴν μορφήν τῆς τέχνης. Καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι καὶ ὁ διηγηματογράφος συγγενεὺς πρὸς τὸν ἱστοριοδίφην, διότι ἡ ἀληθὴς δημιουργία συνεργάζεται πρὸς τὴν ἔρευναν.

Ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος εἶδε τὴν Ζακυνθινὴν κοινωνίαν μὲ τὴν συναισθηματικὴν ὀξύδερκιν, μὲ τὴν ὁποίαν τὸ τέκνον βλέπει τὴν πατρικὴν οἰκογένειαν· μὲ τὴν ἰδίαν ἀγάπην ἐμελέτησε καὶ περιέγραψε λογοτεχνικῶς πρόσωπα καὶ πράγματα τοῦ Ἀνθους τῆς Ἀνατολῆς. Ἄν πᾶσα περίοδος σφύζεται ὥς πνευματικὸν ἀνάγλυφον διὰ τῶν λογοτεχνικῶν αὐτῆς μνημείων, διὰ τῶν διηγηματογραφικῶν καὶ θεατρικῶν ἔργων τοῦ Ζακυνθίου Ἀκαδημαῖκοῦ ἀποδίδεται ἡ πλουσία καὶ πολύμορφος κοινωνικὴ καὶ οἰκογενειακὴ ζωὴ μιᾶς τῶν ἰδιοτυπωτέρων καὶ μᾶλλον προηγμένων Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Καταγράφεται διὰ τῶν αὐτῶν ἔργων ἡ ἐνδιαφέρουσα σελὶς μιᾶς ἡθογραφικῆς ἱστορίας μὲ χαρακτηριστικὴν ἰδιομορφίαν. Καὶ ἀποδίδεται ἡ Ζακυνθινὴ ζωὴ μὲ τὸν ἀπέριττον τρόπον τῆς ἐκφράσεως, τὸν προσεδιάζοντα εἰς τοὺς κλασσικούς, εἰς τοὺς ὁποίους συμπαρομαρτεῖ ἡ διαύγεια, ἡ περιεκτικότης καὶ ἡ χάρις, γνωρίσματα τῆς μακροβιωτέρας τέχνης.

Ἄν καὶ ζῆς, σεβαστέ φίλε καὶ συνάδελφε, μακρὰν τῆς Ζακύνθου, διὰ τῆς φαντασίας μετατίθεσαι ἀδιακόπως εἰς τὴν νῆσον τῆς Φαρμακωμένης, τῆς Στέλας Βιολάντη καὶ τῆς Φωτεινῆς Σάντη. Καὶ ὅπως ὅλα τὰ τέκνα τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος σου, νοσταλγεῖς καὶ σὺ πάντοτε τὴν Ζάκυνθον καὶ μάλιστα τὴν Ζάκυνθον τῶν παιδικῶν σου χρόνων, ὅταν ἦσουν ἀπολύτως μικρὸς γὰρ τὰ ῥωτήσης καὶ πολὺ πρὸ μικρὸς γὰρ τὰ σοῦ εἰποῦν ἀρώτητα ποῖά ἦτο ἡ ὥραία Ἀθανασία, τὸ ὄνειρον τῆς αὐγούλας σου ζῶῃς.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΜΗΧΑΝΙΚΗ.—Περὶ τινος μεθόδου ὁλοκληρώσεως τῶν κανονικῶν ἐξισώσεων τοῦ **Hamilton** τῆς Δυναμικῆς, ὑπὸ **Α. Τζώρτζη***. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κ. Μαλτέζου.

1. Πᾶν πρόβλημα ὁλοκληρώσεως ἀνάγεται ὡς γνωστὸν εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν τῶν ὁλοκληρωτικῶν πολλαπλοτήτων μιᾶς δεδομένης δέσμης ἀπειροστικῶν μετασχηματισμῶν, ἢ τῶν ὁλοκληρωτικῶν πολλαπλοτήτων ἐνὸς δεδομένου συστήματος ἐξισώσεων τοῦ **Pfaff**.

Εἰς προηγουμένης ἐργασίας μου¹ ἐμελέτησα, βάσει τῆς θεωρίας τῶν δεσμῶν ἀπειρ. μετασχ. τοῦ κ. **Vessiot**², τὸ πρόβλημα τῆς ὁλοκληρώσεως γενικῶν τινῶν κατηγοριῶν ἐξισώσεων μὲ μερικὰς παραγώγους, εἰς δύο δὲ τῶν ἐργασίῶν μου τούτων³ κατέδειξα ὅτι δι' ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγω θεωρίας ἐπανευρίσκομεν κατὰ τρόπον συντομώτερον καὶ κομψότερον τὰ ἐξαγόμενα τὰ ἐκτεθειμένα ὑπὸ τοῦ **Goursat** εἰς τὰ κλασικά του συγγράμματα.

Μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας θὰ ἡδυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν θεωρίαν τῶν δεσμῶν ἀπειρ. μετασχ. καὶ εἰς τὴν μελέτην πλείστων προβλημάτων τῆς Μηχανικῆς, ἰδίᾳ τῶν σχετιζομένων μὲ συστήματα διαφορικῶν ἐξισώσεων.

Σκοπὸς τῆς παρουσίης ἀνακοινώσεως εἶναι ἡ μελέτη, βάσει τῆς θεωρίας ταύτης, τοῦ προβλήματος τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ συστήματος τῶν κανονικῶν ἐξισώσεων τοῦ **Hamilton** τῆς Δυναμικῆς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸ θεμελιῶδες ἀναλυτικὸν ὄργανον τῆς θεωρητικῆς Μηχανικῆς.

* **A. TSORTSIS**, Sur une méthode d'intégration des équations canoniques d'**Hamilton** de la Dynamique.

¹ **A. ΤΖΩΡΤΖΗ**, α) Thèse Paris 1933. β) *Comptes rendus* 196 (1933), pp. 159, 990. γ) *Πρακτικά Ἀκαδ. Ἀθηνῶν* 9 (1934), σ. 46 καὶ *Δελτ. Ἑλλ. Μαθ. Ἑταιρ.*, 16 (1935), σ. 188.

² **E. VESSIOT**, Sur une théorie nouvelle des problèmes généraux d'intégration. *Bulletin de la Société Mathématique de France*, 52 (1924), p. 336.

³ **A. ΤΖΩΡΤΖΗ**, *Δελτ. Ἑλλ. Μαθ. Ἑταιρ.*, 18 (1938), σ. 1 καὶ 21 (1941), σ. 42.